

[Lars Emil Johansen.]

over, at den danske stat som helhed befinder sig i en alvorlig situation. At bidrage til situationens alvorlige karakter ved at pege på andre problemer, som flertallet af dette høje tings medlemmer af mange grunde ikke har den samme føling for som én selv, kræver derfor en omhyggelig og klar fremstilling af tingene.

Vore igangværende bestræbelser på at opnå et større politisk selvstyre, en større politisk selvstændighed, er ikke udtryk for, at vi som folk ønsker at isolere os fra omverdenen, eller at vi er samarbejdsu villige, eller at vi er isolationister, men det betyder ganske enkelt, at Grønland nu er ved at være halv voksen og vil overtage nogle af de ting, som storebror Danmark har klaret for os i vore afmagtsdage. Vi forudsætter derfor også, at storebror Danmark vil kunne se det naturlige og logiske i et skridt i den retning.

Et af de mest aktuelle og omsiggribende problemer, vi har i Grønland i dag, er hele aflønningsspørgsmålet. Sagen er den, at der i dag føres en lønpolitik, der på mange områder fastlåser det grønlandske samfund i en situation, der undertiden kan føles ganske irriterende og meget hæmmende for det fremskridt, som er så nødvendigt for vort arbejde for at opnå større politisk selvstændighed. Så længe fødestedskriteriet anvendes som princip for lønpolitikken i Grønland, er forholdet nemlig det, at kvantiteten af den arbejdskraft, der rekrutteres herne defra, er ganske vanskelig at reducere, den forbliver altså på nogenlunde samme stadi, om end kvaliteten af samme arbejdskraft kan være noget svingende. Det er et stort handicap for os i vore bestræbelser for at uddanne så mange hjemmehørende grønlandere som muligt til at beklæde de funktioner, som i dag bestrides af de udsendte. Det betyder igen, at staten, kommunerne og landsrådet må ofre flere penge på det offentliges arbejdskraftforbrug, idet udsendt arbejdskraft jo er en ganske bekostelig affære.

Der er gjort mange forsøg på at definere og nærmere afgrænse begrebet fødestedskriterium. I denne sammenhæng vil jeg betragte kriteriet i sin allerbredeste betydning. Ud fra denne synsvinkel er det ikke svært at se, at fødestedskriteriet har gennemsyret de sidste 10 års lønpolitiske bestræbelser i Grønland og direkte og indirekte virket

bremsende på disse bestræbelser. Det er som bekendt sådan i politik, at det drejer sig om et valg mellem flere muligheder og principper, men det er af afgørende betydning, hvilke principper der vælges. Lønpolitisk set kan man f. eks. anvende produktionsfaktoren som aflønningsprincip, når det drejer sig om meget produktionsdygtige lande. Det har også vist sig, at politisk fantasiløshed og manglende fremsyn kan få politikere til at beslutte, at folks fødested skal bruges som princip for lønpolitikken. Men man kan jo også bruge lønpolitikken som arbejdsmarkedspolitisk middel, og man kan bevidst benytte lønpolitikken til styring af den erhvervsmæssige udvikling og dermed altså af hele samfundets udvikling.

Det fødestedskriterium, som danner grundlag for den i Grønland førte lønpolitik, har på dette område fastlåst os i en sådan grad, at vi reelt ikke har disse valgmuligheder. Den grønlandske lønpolitik har derfor været medvirkende til, at vore muligheder for at styre så vitale områder som uddannelse og arbejdsmarked er særdeles begrænsede. Denne enøjede holdning til lønproblemerne har med andre ord gjort os politisk tomhændede på en række områder af væsentlig betydning for hele vort samfund.

Det er for mig ganske klart, at hvis vi skal have mulighed for politisk indflydelse på arbejdsmarkedspolitikken, må vi snarest muligt frigøre os fra disse fastlåste lønprincipper. Under det grønlandske landsråds forårssamling i 1974 fremsatte jeg et forslag om et landsrådsudspil til afskaffelse af fødestedskriteriet som aflønningsprincip. Idet landsrådet tilsluttede sig principperne i mit forslag, anviste rådet efter en omhyggelig udvalgsbehandling et forhandlingsoplæg om lønpolitikken i Grønland, hvorefter man rettede en henvendelse til ministeren for Grønland med en henstilling om, at der snarest iværksættes politiske bestræbelser for en tiltrængt omlægning af den grønlandske lønpolitik. Der ligger altså et konkret oplæg fra landsrådets side på Grønlandsministerens bord, hvorfor jeg vil benytte lejligheden til at anmode regeringen om at nedsætte en lønningsskommission til kulegravning af den grønlandske lønpolitik. Nu har vi snakket om den skæve lønpolitik i Grønland i over 10 år. Nu må tiden være inde til politisk handling. Vi kan simpelt hen ikke længere